

Előfizetési díj.

Helyben:

Egy évre . . .	3 frt. — kr.
Fél évre . . .	1. 50
Negyedévre . . .	80
Egyes szám ára . . .	10

Előfizetési díj.

Vidéken:

Egy évre . . .	3 frt 60 kr
Fél évre . . .	1. 80
Negyedévre . . .	1. —
Egyes szám . . .	10

VÁCZ.

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKU HETIKOZLONY.

Hírlapunk díj 3 hasábos petit sorot 5 kr. — Többzsóri vagy terje- Nylt térben való közlemények után három hasábos sorot 15 krajzár delmes hirdetésként árlémgodás adatik. szimittatik.

Az előfizetési pénz és a lap szemléi részét illető közlemények "Vác" szerkesztőséghez ís ut 81. szám alá Vácra küldendő.

Hirdetések fölvetének a siketen. Iparint. Könyvnyomdájában, a művezető által.

Kéziratok vissza nem adának.

A dézsmaváltás gyakorla-
tilag.

Vác, 1871 november. 21.

A dézsmamegértés tetleges ki- vitélenél felmerült nehézségek komoly megütöközés tárgyai lettek a váltás- g-kötelezetk éppen úgy, mint minden törvényiszteletk előtt.

Törvényeink úgy intézkedtek, mi- szerint a váltásgkötelezetk reájk rótt terhek lefizetésénél éppen úgy jo- gosítva vannak dézsmaváltásgi kötvé- nyekkel mint értékpapirosul az államk fizetni, valamint azt a déz- smavesztett birtokosok az államtól el- fogadni kötelesek.

Ezen törvény alapján sietett min- den váltásgkötelezett a állampapirok megszerzésinannyivalis inkább, mert ezeknek kezdetben olcsó ára azon re- menyében kecsgette őket, az a kül- lönben súlyos terheket ez által eny- lülthetik.

Megütöközve tapasztalta azonban a váltásgkötelezett, hogy először kisebb értékű állampapirok egy csekély arányban vannak forgalomban, hogy ezek megszerzése költséges és nehézsé- gekkel jár. Másodsor, midőn fizet- éstét teljesíteni akarta, az illető pénz- ügyi hivatalok azon ministerialis rendeletnél fogva, hogy csak részle- tetzett öszegkebe fogadják el a fizetést, oly kis öszegkeket mutattak ki melye- ket már váltásgi papirokkal fizetni le- hetetlen.

A szelvények elnemfogadása, ille- tőleg benemazmítása kérdését egészen mellőzve, kérdjük, mint jelent és, és ho- va vezet?

Tudva azt: hogy a szálló dézsm- váltásgi közelezetk kilenczenkilenc százdársze ezerforinton a lóli váltás- g-öszegket fizet; de ha ez arány nem ál- lana is, nincs sok eset, hogy egyet- len fizet iven magosabb öszeg fordulna elő, — mi indok vezethette a kormányt azon arányban beosztásra, hogy kisént állampapirok elégtelen- nek legyének nem csak: sőt hogy

annyira vitte a nagyobb értékpapirok általi fizetés lehetetlenségét, miszerint ugyanegy fizet iven létező váltás- g-öszegkeket már akár milátszatból is parcelláztassa?

Az indokokat nem értjük, miután ugyanazon öszesített pénztárba foly- nak be a váltásgöszegke és ugyan- azon pénztár fizeti ki, ha bár ezen ösz- sesített pénztár öt forintos részletek- ben veszi is be a váltásgöszegket, az a jogosultnak egy tö megben fizet- ki ki.

Nem foghatjuk fel tehát a valódi célt, hanem azon célt, mely e vizs- g-eljárással elértet, látjuk, mert ez kéz- zel foghatóvá, nem csak láthatóvá vált.

A kérdéses állampapirok a keres- letre nem számított arányban lett ki- bocsátása eredményezte, hogy míg az 50 frtos állampapirok 86 — on alól nem, addig a 100 frtos jegyeket 75 — ön az 1000 frosokat végre 71 — en is kaphatni

Soha, mióta állampapirok vannak Európában forgalomba, ily anomalius helyzet nem volt észlelhető, hogy egy és ugyanazon alapon nyugvó papiro- sok a börzéken ily eltérőleg, sőt hogy egyáltalán eltérőleg jegyeztessenek.

Mondhatná bár ki is, hogy ezen különbséget a kereslet éppen úgy idé- zte elő, mint minden más értékpapir- nál; igaz, csak hogy tudva azt: hogy főleg a kisebb értékű államkötvények lesznek legkíválókép kereslet tárgyai már csak azért is, mert sokkal nagyobb arányban léteznek kisebb öszeggel váltásgkötelezetk; a helyes arányt felkeresve, nagyobb mennyiségű 50-sek kibocsátásával a váltásgkötelezetk nem csak a börze spekulációtól let- tettes volna megkímélve, sőt a fizetés teljesítés is meglett volna könnyítve.

Azt mondják, de nem hiszük, hogy azért bocsátattak ki ily csekély mennyi- ségű kisebb értékű jegyek ki, hogy a dézsmaváltás öszegének állampapirokban megváltása megnehezítsék, a váltásgkötelezett kénytelen legyen bankjegyekben fizetni; — a kormány

pedig 71 — en álló ezresekkel fizetvén ki a kárpótlándókat, ez által egy kis indirekt adózást teljesíthessen.

A fizetendő váltásgöszegke par- cellázása bármilyen látszólagos okból re- deltetett legyen is, káros a váltásgkö- telezetk.

A tekkönyvi részletek utáni váltásg beszédés csak akkor lenne in- dokkolható, ha feltehető lenne, hogy minden egyes parcella vált- ság öszegéhez más és más dézsm- má vesztett föl birtokosok tart- hatnagvénny; a mi tulkuntál, sa létező tekkönyvi rendszerünknel fog- va is ily eset nem lehet; de ha léte- hetnék is, megtehető volna a minisz- teri utasítás azt a különbséget, hogy a parcellás beszédés csak ily esetben és nem általában rendelte volna el.

Már most az eredmény az: hogy nem elég azon teher, mely a dézsm- váltásg fizetőjére az által esik, hogy helyel-helyel majdnem magasabb áron veszi meg ujri: szöllejt, mint eredeti- leg vette, — az sem elég hogy 50-es papirokkal keltevéen fizetvén, azt ma- gas áron kénytelen venni, — sőt a megrendelt parcellás beszédés folytán beállott azon eset, hogy mit a tör- vényhozás mint kedvezményt egy kézzel adott, azt a végre- hajtó hatalom a ministerium, más kézzel el vette, vagy is kész- pénzintézetekre lett kényszerítve.

Egy jó barátunkon történt, mi- szerint 160 frtos iven lévő tartozását egy 100-al egy ötvénessel, és 10 frt készpénz ráfizetéssel akarta lefizetni, a parcellás kiszámítás után pedig kisént, hogy oly részletekre esett szét a 160 frt váltásgöszeg, miszerint csak egy 50 frtos állampapirok adhatott volna az öszegbe, a többit készpénzsel kellett volna fizetnie.

Mily nagy differencia csak ez eszténel!

Az volna szorintunk az igazság és méltányosság, hogy ha az állam mint egyszerűen közevetitő fizet 5 olcsó ezresekkel elégíti ki a

dézsma vesztett földbirtokosokat, hasonlóan olcsó, és haszonértékű pénzzel fizettesse ki magát; és látszólagos ok miatt ne játszon borszejtőket. *Eldáiss Gyula.*

Czafolat.

a kath. legényegylet t. alnelökének nehány szavára.

„A szükség szükségét száll”
Hemer.

I.

A váci kath. legényegylet t. alnelöke negatív állításokkal védelmezi e lapok 45, 46 és 47. számainak helyében a kath. legényegyletet, azaz csak a váciat.

Természetes minden, öcskáságnak akad pártfogója, ha nem is tiszta meggyőződésből — de számbalomból. . . .

Kezűjük tehát mindjárt a Motto-nál, t. i. az elején mit is t. alnelök úr történelme fényes mezébe burkol. Ott ugyanis azt mondja: „Mindazáltal, ha a szükség megszűnik, illő, hogy a rendkívüli erőltetés is megszűnjék.”

Bravó! ez aztán bombasztikus Mania.

Most már csak azt szeretném tudni, ha a szükség megszűnik (vona), miért működik az emberi ész még tovább is oly fíradhatlan, nem ismerve korlátot és határt; ha eleget tett az emberiség saját jóléte érdekében, miért nem áll meg hát tevékenysége, miért nem fonja karjait keresztébe és bámulja fíradalma műveinek végtelen megsemmisülését a falánk enyészettorkában?!

Ide tén az azt bigyesztendő t. alnelök úr, hogy: „a rendkívüli erőltetés szűn meg csak.”

Tisztelem az állítást, de nem osztom; — mert pl. ha a szakértők szövegelem a szorgalmi-ösztönömmel karoltve dacolnak magasabb czéljuk elérésért a mindennapiassággal szemben,

úgy lehetetlen „rendkívüli megerőltetés” nem fejteni ki, hisz azt maga az életré-valóság követeli szárd énkünkben. — Nézzük a bölcsészt, a történelészt, egy régi pénz talált, mennyire kutatja annak fölírátit, korát, az érc nemét, éjt-napot a körirat megfejtésére virasztja, annyira erőlködik — és mindazt miért, hisz nincs szükségünk rád tudni, miért szit oly nagyon, nem ére rá azt nappal is kutatni?! . . . .

Vagy nézzünk egy mathematicust, a hol jár kel ábrákat rajzol, okosodik, alakít, éjt-napot egygyé olvaszt, ide csavart, oda rugót, — majd ismét váltva próbálgat, míg nem nyitásra talál, s mintegy lelket lehelve a holt ércbe, mozgásba hoz egy chaos alakú vas-halamazt, mely dacára gúzált kinczésének, rendszeres mozgás által bámulandó dolgokat művel gyorsan és pontosan. Ez az ész és kéz diósége. Vajjon miért fejt ez ki oly „rendkívüli megerőltetés”, — ha nincs szükségünk rá, — hisz oly-féle annyit gépünk van már, hogy csak papíra tett mintáival is jó ideig fölhúzódnak zagva-kotyvalékok a sötét ultramontánok — követőknek?! . . . .

Avagy nézzük a bankárt, pénztözeőreket, üzért, kereskedőt vagy bár kit is, miért jár-kelek éjt-nappal, miért nyugtalankodik, mit számol és törí magát oly rendkívüliül, miért meríti ki erejét, ha nem elég szükség, — hisz van pénze és esse elég, miért nem él nyugodtan és boldogul?! . . . .

Mert a szükségügy kivánja: az emberiség jóléte érdekében fíradhatatlan tenni!

Látja édes t. alnelök úr, hogy a szükség nem szűnik meg, és ez által a rendkívüli megerőltetésnek sem szabad megszűnni!

Híszí ön, hogy ha a munkás képző egylet megalakul, a szükség megszűn, nagyban csökken; mert e munkás képző egyletnek ismét több égető szüksége lesz, pl. álta-

lános beteg munkásokat se-gélyző pénztár stb., mihez — mivel nincs — szűnté jó egy kis megerőltetés, hogy mielőbb le-gyen! . . . .

Ennyit a motto-ról, és nem többet, (ha csak nem kívánja a t. alnelök úr).

Haladjunk — tovább! . . . .

Következik az „Östor telve reform s újítási viszketsége.” — Köszönöm a bököt t. alnelök úr. — Aztán írja: „senkitől nem hallott, de ebből s ebből az újságból kiírt! . . . . Kedves t. alnelök úr, ha az ember számjűhözik és nincs a csoportban elegendő úde viz, kell, hogy a kűttől merítünk, ahol nemcsak hogy van — de sok is van. On erre ismét azt mondaná (talán): ha rossz a víz, nem iszom meg, ha még jó számjűhözom is — de a jó bizon megissunk azt. — S így történet ad izdézeltet is. — Különben aki érti az orthographiát, az ügyis tudja, hogy idézet, mert a jel — ott van. Tésék csak jól megnezdni. És ha tudnák ön, kit rejt az Zentai Izmond név, kit ön jól rosszul „kuruzsalnak” (mi csak vén bunyhós illik) emizett, bűzonnyal több kímélettel szólna róla, ki boldogul b. Eötvös József vezérlete alatt küzdött a hárszák eszméjének meghonosításért hazánkban, s küzd maiglan is a fűvörös által között mint szakértő — ah, majd felelden, hisz ön nem ismeri. Tovább írja, hogy hasznatlannak állított a könyvtárt, „midőn én azt soha nem is láttam.”

— Drága t. alnelök úr, csak nem tételezi föl, hogy hazugságot fogok firantani, állításomat behizonyitom, hogy igaz: mint az egyletnek maig is tagja, (de nem azért, hogy elveiket vallandán, de hogy azt tanulmányozzam, és korszerűsítéséről meggyőződést szerezzek) részt vevem annak berendezésében, s azt végig is lapoztam.

Lássá ön, hogy nem hazudok!

TARCSA.

Terrel aux Chenes ismert francia borász Vaalon, Felhérnyegyen. *)

Ha van a gazdasátnak íga, melyre a természetudományok fejlődése lényegesen befolyt, az bizonyára a borászat; ennek azonban az az egyike következménye, hogy boraink a világpiaczon csak akkor fognak nagy országok borával állandán versenyezhetni, ha a külföldi égvénylő, vagy ennél jobb természetnyelvű vagyunk képesek fellépni. Ismerünk kell azért a fajtákat, melyek hazánk különböző vidékein leginkább megtelepednek, és ismerünk kell azon eljárásokat, melyet más nemzetek borak készítésénél követnek és az által természetünk a világ piacain állandó helyet biztosítottak.

Az utóbbi célt el lehet érni az által, hogy szakemberrel a helyi klimatikus viszonyokat és ezek befolyását a különböző szőlőfajtákra; továbbá a boraink készítésénél követendő legbiztosabb és legelőszabott eljárásokat folytonos tanulmányozás tárgyává tartsuk. A külföldön ez már évek óta törté-

ténik az u. n. borászati vagy vegyisérleti állomásokon; ily állomás létezik Wiesbadenban, Carlsruhe, Klosterneuburgban, ily kísérleti állomások keletkeztek utabbi időben Oroszországban is. A borkészítés tanulmányozását, a mint az a külföldön történik, el lehet továbbá érni oly ifjak kiküldetésével is, kik a külföldön tapasztalataikat gyűjtve, hazánkban mint a vincerelisépezkedő tanárai, mint vándor tanítók stb. ezen tudományt terjesztani hivatva lennének. El lehet ezt továbbá érni jeles külföldi borászok meghívása által is, kik mint tapasztalt gyakorlati emberek a magyar borkészítési műveleket megmutatására meghívta, és Urmeinyi Pál cs. kir. kamarás úr való felhérnyegyi birtokát ezen célra kizsármelte.

Gyakorlati utmutatásait Terrel oct. hó 23-án Vaalon csakonyan meg is kezdette, mutatványait, emellett előadásokkal kö-morad; nézete szerint nem csak a értelem szűlő szallítja alá, hanem minőségét, hanem a túlért is, mely nehezebben forr ki, és

fényesen megmutatták azon élénk figyelmet, mely hazánkban a borkészítés minden mozzanatára fordultatik. A kormány Kesseney Kálmán osztálytanácsos és gróf B a t h y á n Károly miniszter igazgatósága és a statisztikai hivatal egy hivatalnok által velt képviselve. October hó 26-án Szlavja József miniszter úr is megérkezett és nagy érdeklődéssel hallgatta végig Terrel magyarázatát. — kit gróf B a t h y á n y Ferencz úr oly ügyesen tolmáczolt — és szemlélt meg az összes műveleteket a borkészítési műveleket.

Mutatványait Terrel a veresor közsé-tésére, most kigáztatásra, az erjedés elő-gátására és ellenőrzésére, és azon eljárásra perjesztette ki, mely a boraink érlelésénél és palackozkra való fejtésénél követendő.

Magyarázatából a következők birnak kiváló érdekel:

1) A szőlő termelését illetően igen hátrányosnak tekinti a hazánkban követendó eljárást, hogy t. i. nálunk egy-egy szőlőben és vidéken a legkülönfélébb szőlőfaják termelnek, melyek érsi ideje nem egyenlő, úgy hogy szűreik az egy fajta megérik, a másik tulérik, a harmadik pedig éretlen; nézete szerint nem csak az értelem szűlő szallítja alá, hanem minőségét, hanem a túlért is, mely nehezebben forr ki, és

*) Kézli Dr. Schwarzer Victor, a deb. orsz. felhét-tanítást tanár.

Áll
lított és
ezután is
„Noli tu
Kés
szert: t
letnek e
kath.) i
zse, (d
erőteljes
foglyerjes
egy der
képeztes
vélemén
tetett el
és miké
a szakk
vább: b
Hit és
lom, egy
kedélyes
anyazók
— Teh
kath. leg
cus; me
zse pedig
otundulat
szert az
tét; fit;
hát: let
g a m o
önmagá
fogni le
szerelet
lyessé
kifolyás
lom ott
érthető,
nem tu
közlelt
Fiz
mondja
pontosa
kell nek
osztatón
közökh
hözök
vek k
egybo

Állításaimteléhatásételem : mert látam és halotatm, látok és hallok, ezután is látni és hallani fogok, azért : „Noli turbare circulos meos!”

Később írja : „Az alapszabályok szerint : a vézei kath. legényegyletnek ezélja : a kath. (lám, csakis kath.l.) iparos segédek további kiképzése, (de miében?) a lapdázásban!) az eretélves vallási polgári érület és élet folgerjesztése és ápolása, hogy igy egy derék és tisztos iparostestület közpztessék.” — Most itéjlen a közvélelémm, — az szírlár alapra fektettét elv-e? hol itt megírva az : hogy és miként, mily eszközökkel; hol itt a szakképzettségéről a szó?... Tovább : „Ezért az egyletnek jelszava : Hit és erény, munkásság és szorgalom, egyesség és szeretet, vidorság s kedélyesség.” — Igen a papirpison, aranyozott rámkában, ezíra betűkkel. — Tehát ismét bebizonyult, hogy a kath. legényegylet alapelve idealisticyus; mert el nem érhető, el nem érhető pedig azért, mert a hit a tisztia öntudatos meggyőződés szíllötije, e szerűt senkire eszközölni nem lehet; — az erény a szellem fokozatától függ; — munkásság és szorgalom az élhető élet birtoklása önmagától jő, t. i. ha az iparos foltudja fogni hivatását; — egyesség és kedélyesség pedig a természet önkéntes kifolyása, mint csupán az Isteni hatalom öndűt belökni; — avagy ha elérhető, ily hosszú évek után miért nem tudta azokat még csak meg is közelíteni?

Tán mert — mint t, alélnök úr mondja — a tagok nem jelennek meg pontosan. Elhiszem. Oly alapelveket kell alkotnunk, mely az ifjú iparos ösztönözze a megjelenésre, — oly eszközököz kell nyulnunk szellemi tevérségek feljlesztendő, minő a művek kiállításra, a társas ételyekkel egybekötött szakértő fölvalások stb.

— És írja t, alélnök úr, hogy én azt gondolom, miszerint az egyletben mesterséget tanítsanak. — Ön, midőn ezt írta, tán igy gondolkozott; „Hej, nagy kópé ez az Ostor, tán Anticyrát evett!”

Mi szép, hogy nem igaz! Aztán írja : hogy nemesnek állítottam a célt, — természetes, épp azért szép is, mert idea. — Mig végre mondja nagy bölcsen, hogy logiciám feje-lágyára esik (volna) — de talpra állt ismét, nemde? — hisz eléggé észreveheti, — de on saját logiciáját igy arczul legyintő, hogy a viszhaugot jó ideig fogjuk hallani, mi onnét le pattant!....

Édes t, alélnök úr; „Cicero pro domo sua!”

Végre a t, alélnök úr az utolsó száj-“nál elismeri, hogy ez az Ostor „fene gyerek”, de azért mégis majd félt kimondani (egyenselen), hogy „sok sutor túl megy a crepidán!”

Már ezt bocsságnom meg kedves t, alélnök úr, de ezennel visszahíratom, a honnét jött; — mert én csupán abba szólok, mi az én hivatásom és kötelességem, e szerint nem mentem túl, nem is akarok — a crepidán.

Ismételve pedig állításaimat a kath. legény-egyletekről — valja be önmagának t, alélnök úr, hogy : „Quandooque, et ipse dormitat Homerus!” . . . . . Kedves Ostor.

Hírek.

B. Podmaniczky Levente a Versegyházi lefogetek részére utólagosan 10 frtot küldött, — fogadja a nemes báró a nyilvántás ezen nyugtatót. — és ez útoni köszönetet.

Beatsch Bernát lapunk egykori szorgalmas munkatársa, a kereskedelmi dolgokban lelkiismeretes tudostója, fű 20-án gyermeke által halva találatot szobájában; szélhűdés érte; — fű 21-én temették el, a végtesítélet mutatja meg mily, köztiszteletben részesült, soha ily népus irasaita temetés

Vács városra nem látott, — sok számú árva kisköru gyermeket hagyott hátra, kikről a helybeli izraeliták igy szépen gondoskodnak hogy már eddig 550 frt. ösztöngest szedtek össze részükre, valóban ha a kegyelet nem volna elsőb, — zavarba volnának, hogy ki-vánjuk a keresztényes áldásot az elhunyt poraira-e? vagy azon kezre melyek a nagy-számú árvak könyel letölésére félreillet összerakták!

Mennyire hátra vagyunk mi úgynevezett keresztények!!!!

Vadás Pál, városi pészántkörök el-lenőr, f. h. 21-én melivizkörben elhunyt, számtalan hátrahagyott különféle emlékek között legkülönösebb végrendelete, melyben alapítványt tesz, halála napján évenk int meg tartandó processióra, szegény ember, levegő könnyű a föld felette.

Az egyházi hatóság védelme alatt álló szegények körházában — hova vároant van lévő szegények és betegok fülünk hallatára panszokának az ottan D. felügyelőre, ki is rosul látra el etelme és tisztaságban az illeto szegényeket, s bánás módja se igen naiv. Mint halljuk, már többször tetteket panasza az eljárás ellen az ezt illeto helyben, de a rokonság is sikert tesz a gondnokokat. Pedig hajd tudjuk, a szegények fájdalomát és nyomorát enyhítőnd áll fenn a kegyelet e háza — mi a egyház feltelegyele alatt áll, — nem pedig a szenvedők fájdalomát gyapranlani! Ajánljuk Ss. Nezevvel I. kánonok úr figyelmébe, ki — meg vagyunk győződve — orvosolni fogja a bajt!

A es. k. Dumagózhajótársaság igy teljes comfortal(?) állita ki vártermet, rendezelmekére a közl mint sokszor elkésző gözöt várd vendégok számára. (Beküldött.)

A Themis című jogtudományi közlöny Magyar Themis név által folytatja pályáját; vettük a kitünően szerkesztett számközöly első számát, ajánljuk a szakemberek, és tisztviselőinknek.

Franczia nagy level szerinti önkéntesből Ps. Nagy Sándortól a 6-9-ik levele megjelent és hozzánk beküldött, ígylegymetjük ismételve réz tanárainkat és az ifjúságot.

Színházi szemle.

A múltélti érdekes előadások sorozatát A gyilá y a b című jeles színművel kezdettük meg, színdarabunk általában meg kell jözzegnöm, hogy éppen úgy érdekes

ez által a bor jóvólat vesztlyezteté. Nenn szabados tehát több fajta szőlőt termesztésünkre, mert ennek külön-külön való feloldozása költségese, és egyszerre feloldozva a bor értéke csökken. Az új rendszernek minden esetben csak nagy vesztelégel lehetne egyelőre átmenni, miért is — mig az utóbbi időpont bekövetkezik — az érletlen szőlőnek az érteitől való gondos kiválasztása és külön feloldozását ajánljuk.

Figyelmeztetünk egyuttal azon körül-ményre is, hogy Franciaországban a legkülönfélébb évi borok is mindig egyenlő erősek; továbbá többi tulajdonságaikra nézve is mindig egyenlők. Terrel szerint t. i. Franciaországban borokészítésre mindig csak is 20%, cukortartalmat mustot használnak fel, és ha azeredeti mustban pl. csak 18%, a cukor, ennek minden akójába 2-3 font cukrot, és ha ellenkezőleg a mustba 20%-nál több, tehát 24%, cukor találtak, ennek minden akójához 20 font. (vagy is körülbelül 10 litce) vizet öntenek. A must cukortartalmanak meghatározására celszerűnek tartja a nálunk használt Bábó-féle mustmérő (mérészerűet) Fromm Antal úrnál Pesten, (sz. 1 frt), mely a cukortartalmat a mustban közvetlen mutatja. A vízhozottság által esetleg hiányzó savmennyiséget tisztia borsav

hozzadás által pótolja azon esetben, ha egyé ki igazított must a kellőnél kevesebb savat tartalmazza, ha t. i. ebben vízhozottság által 3-6 prom. mindnél kevesebb találtak. A savtartalom meghatározására legbizserűbbeknek azon savmérők találtak, melyeket Mollenkopf braunschweigi gyára szolgáltat.

A bor zavarostól részeket Terrel könnyűnyűkre vagy nehézebbekre osztja fel, az utóbbiak könnyen a hordó vagy üveg fenekére szállnak, ezek elvitálítása azért nem is jár nehézséggel. A könnyűk azonban nem üledékek és a bor zavarosan tartják. A magyar borok egyik főhibája, hogy éretlenek; hogy t. i. jó pinczékől kikerülve, megtörnek és ily könnyű, a bor zavarostó alkatrészekben dúsak.

Ezek és más bajok elvitálítására a pasteurizélie bormelegítést és saját gépeit ajánlja, melyekben a bor nagy mennyiségben gyorsan felmelegíthető és a tulajdonságából nemcsak hogy nem vesztir, de sőt ellenkezőleg gyorsan melegir, úgy hogy a szőlő azután kifejlődik, de a legfontosabb, a borbetegségekől, p. o. savanyodás, nyulosság, keserüléstől stb. meg van mentve.

A bor érelésére, meg mielót azt a melegítésü mitűnének alváltvánk, Terrel ily helyiségeket ajánlunk, melyek nem a nem állandó, melyekben a bor tehát felvitálva egy kissé fölmélegít és ismét lehűl. Jó pinczék nézete szerint nem alkalmasak a bor érelésére, hanem csak a jó kiserlet borok el-tartására.

Ezen gyűlekezet több igen érdekes eszmecsere és vitaközlőokra is adott alkalmat, mely a nézeteket tisztára, a hazai borsavazat emelésére minden este lényegesen be fognak folyni.

Többi közt azon kérdés tetteit, hogy a pasteurizélie melegítés által nem vesztik-e finom bokrájukat és zamatküjből a magyar borok. A gyűlekezet ezen kérdés eldöntésére magát illetésnek nem tartván, kivonatossan tartotta, hogy a gazdasági egyesítések körmegküldésére folytán a kormány egy a bor iztelésében szakavatott és az országban tekintélyes enquete-bizottságot hívna össze, mely ezen a magyar borsavazata nézve oly fontos kérdéseket véglegesen eldöntene.

mint változatos repertoír becstelére vlik az igazgatóság, és hogy a közönség irán-lyában minden lehetőséggel vesztették, miért a közönség is iparkodik a tle tel-letét megteni, bár a ros időjárás a leg-kenyebb (miután a sár az akadály, talán leglgyabb Szerk.) akadályokkal áll e jó akarat úgylán, az előadások összevög-ök és jók, de lassuk részletre.

A gályarab adott szombaton, f. hó 18-án. J a k a b, (Valjean János, később Madlene, végre Beauval) megmutatta, hogy kitűnő, routinált színész, bármely szerepben otthonos ugyan, hanem itt remekelt, — nincs terünk elősorolni er vagy ama jelenet szép-ségét, de midőn Cosette lednya (Jakabné), felolvassa neki a hirlapi czikket azon bizo-nyos Valjean Jánosról, — és a végjelenetet meghatólag adta. — H a h n e l n é (Fantine) szerepét jól fogta fel, azon jelenete, midőn gyermekét a kis Cosettet Ther-nardier házánál hagyja, — és midőn mint halldokó mellbeteg gyermekéért esd, kitűnően sikerült. Jakabné kedves kis Cosette volt, korlátolt szerepörk daczra Marissal találkozását, és a végjelenete a női gyön-gödésget kedvesen személyesíté. — Szom-bathelyiné (Eponine) a szegény, meg-vetett lednyét nem rosul adta; csak előre. — Szom-bathelyi (Therardier, később Ton-tette) tehetőség és a maga gerebőben kitűnő színésznek mutatja, de magát, úgy lát-szik nem is nélkülözhető, midőn e szor-galm fiatal színész nevé minden szinpa-ra legkülönböztet szerepörrel környez-e olvasatunk. A b o n y i (Marius ügyvéd) szép felelősséggel járta szerepét, hanem mintha az utolsó jelenethez, midőn Thernardier fel-fedezését teljesen ártatlannak igazolják Beau-val-ort, több melegség kellett volna. — Közönség nagy számmal.

Vasárnap november 19-én: Két pisztoly adott, ezen kellő hővel tel-tel előadásán nem tudok senkit sem kiemel-ni, a szerepek mind ügyes kezekben voltak, hacsek Jakabné (Lenke), ki úgy látszik ily generál szerepben leginkább felülnökö-

és Hahnelnét (Bibi), ki bír csalatlanság-ból lehetősé volna. — Aradíné (Luiza), J a k a b (Sicin), Aradi (Hugli), Abonyi (Baj-kerti), Szomlathelyi (Sobri) jól szerepeltek. Közönség nagy számmal.

Hétőn november 20-án: A n o u r a -hozak mid szerepek egyikét kitűnően adta, ezen szerepörk az, melyben mint kizárólag tanulmányozott szerepörben folyton remekel-t. Jakabné (Rozsa) kedves játékaival tűnt ki. Aradíné (Rezz-ine) szép, kecsér öze-gyik tudni így adni szerepét. Jakab (Szárfokli). Abonyi (Somkúti), Teörök (Kondori) jól fellogva adták szerepeiket.

Az öt tolekket elegantiáját szinpadun-műveltségét hőlgynek jászottak. Közön-ség, a rosz idő daczra, elégszám mal.

Szerdán, november 22-én: Szom-bathelyi jutalomjátékául Don Caesar a Bazán adott, e régen látott számmal jól adott elő. A jutalmazott Montfor-marquis szerepében igen ügyes, makizozása ki-tűnő volt, Abonyi (Don Caesar) élénken adta a czimszeret, ő és Teörök (II-ik Károly) találkozásuk a villában, kitűnően si-került jeleset volt. Aradíné (Marian) ügy az utcaizékesnek mint később Don Caesar grófnőt jól adta, a király az ál-Bazán elleni küzdelmi jelenetét élénken szinezte. J a k a b n é kedves kis Lavarille és kis sze-repörében élnek volt. J a k a b (Don József) a ravasz ministert kitűnően személyesíté. Közönség neu nagy számal csak az erké-lyek voltak telve.

Előadás alatt egy nevezetes momen-tum fordult elő, az t. l. hogy a közönség dem-onstrált, megpaltolta a zenészek által előadott ezsepperlipolkát; vagy neu demonstratiónak vegyem azt, midőn a szépen előadott operaszekér a zenészek agron halgattának, és éppen oly darabét, melyért a S i n c e r u s megint őket rajosan megpaltoltának; vagy neu volt igaz a S i n-

cerusnak, hogy a váci közönség ma-gyar és mint ilyen ezsepperlipolkákkal ne traktálják?

Csütörtökönov. 23-án adott Mak-ranczos hóly-ben J a k a b n é, ki a czim-szeret adta, tünette ki ügyességét neu csak azért, mert szerepét átvezette Jászó, hanem azért is, mert kissé túl nyeres modorban személyesített férj irányában sem vesztette el szemé előtt, adandó jellemzárát. — A b o n y i (Erős) azon szerepfelőség, azon szempont szerént, melyből szerepét adta, jól jászott, azonban én azt hiszem hogy ezredes úr ma-gyar is durva volt, és én így fogom fel a szerepet hogy itt a fensőbbök ízetésével s nem az örökös topantgatás és stentor-hang elordításával kell személyesíteni Erős ezredes úr ö kigyelmet. Kistéfő (Szabó) eredeti alak volt, mintha a mintát egy ptyó-
kölcsönözte volna, többször megnevetette a közönséget. Közönség az eső mintá gér számmal, — hanem po l k a és valzer volt elég, mit a nagyságok erkélyes urak meg is tapáltak.

Szerkesztői üzenet.

I - y. J - s. Dehán úrnak helyben, szántalan-tasor kijelentette, hogy névtelen közlemény csak ismert munkárszékűt fogadjunk el, a tárgy ni-ről írt, különben is ki van merítve, — nem közöl-berjük. Szerk.

Bécs-i bürze távlatra nov. 25-én.

Arany	—	—	5.55
Ezüst	—	—	116.50
Nemzeti kölcsön	—	—	67.55
1860-ki államkölcsön	—	—	100.60
5% metallikus	—	—	57.80
Bankrészevények	—	—	814.
London	—	—	116.60
Hirelirtéz. részv.	—	—	307.

Felétlés szerkesztő: ÉLÍÁSSY GYULA.

H I R D E T E S E K.

H i r d e t é s,

Alfölrött tudatja a tisztelt közönséggel, hogy Váczon, nagyhirdeteni 609. számú sajtó házában megnyitott koporsó-raktárában nem csak különbéle díszes és közönséges koporsók, ezekhez szükséges halotti ingek, és szemföld-ek, — hanem egyéb díszítmények is, ugy mint virágok és koszorúk nagy választékban jutányos áron kaphatók.

Tápay János,

asztalos mester, raktár tulajdonosa.

Hirdetmény.

A t. váci káptalan uradalom leégett dézma há-za a váci Nagyrpópostás lakában f. é. december 14-én d. e. 10 órakor nyilvános árverés útján el fog adatni — a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghivatnak. — Kelt Váczon, nov. 17-én 1871.

Bartoss József,
szántartó.

Szálfa-eladás.

A t. váci káptalan uradalom Sággyi pusztja idei végadásán lévő vastag szálfa a váci Nagyrpópostás lakában f. é. november 28-án d. e. 10 órakor nyilvános árverés útján köbláb mérték szerint el fognak adatni — a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghivatnak. — Kelt Váczon, nov. 17-én 1871.

Bartoss József,
szántartó.

A t. váci káptalan ura-dalom részéről ezennel közhírre-tétetik, hogy a Bácskai szőlő-ben lévő régi gyunhó : (miután új építettett) e f. hó 27-én d. e. 10 órakor nagyságos Soós úr lakában nyilvános árveretes út-ján el fog adatni, — venni szán-dékozók ezennel tisztelettel meghivatnak — Kelt Váczon, nov. 17-én 1871.

Bartoss József,
szántartó.